

ZGODOVINA – kako se je človek učlovečil

- kako se je preživiljal
- kako je urejal družbene razmere
- kako si je razlagal naravne pojave...

HUMANISTIČNA VEDA – V ospredju je poučevanje človekovega življenja

DRUŽBOSLOVNA VEDA – proučuje tudi človekovo življenje v družbi

POMOŽNE ZGODOVISKE VEDE:

Paleografija (veda o pisavah)

Kronologija (veda o času)

Diplomatika (veda o listinah)

Heraldika (veda o grbih)

Sfragistika (veda o pečatih)

Numizmatika (veda o novcih)

Epigrafika (veda o izvoru in pomenu krajevnih imen)

Toponomastika (veda o arhivskem gradivu)

»Zgodovinarjeve priče«

Zgodovinski viri – označujejo vse sledi človekovega delovanja in življenja v preteklosti

Materialni (tvorni)

- posode
- orodja
- orožja
- pohištvo
- nakit
- kosti
- ostanki zgradb

Pisni

- zapiski
- zemljevidi
- pisma
- knjige (mrliške, poročne, rojstna)
- diplome...

Ustni(najbolj nezanesljivi)

- miti
- legende
- bajke
- pripovedke
- anekdote

RAZVOJ ČLOVEKA

- HOMO HABILIS (spretni človek) (2milj.-1,5milj. p.n.št.)

- uvrščamo ga med prave ljudi
- značilna vzravnana hoja

- HOMO ERECTUS (pokončni človek) (1,5milj.- 400 000 p.n.št.)

- ARHAIČNI HOMO SAPIENS (400 000 – 100 000 p. n. št.)

NEANDERTALEC (100 000 – 50 000 p.n. št.)

HOMO SAPIENS (misleči človek) 10 000 p.n. št. →

PRAZGODOVINA – Začne se s pojavom človeka. Obdobje ko človek ni poznal pisave, družbenega življenja, naravne in družbene pojave pa si je razlagal z raznimi miti.

ZGODOVINO – Začne se z nastankom visokih civilizacij, razvila se je pisava, iznašli so kolo koledar... razvila se je tudi družbena povezanost...

KAMENE DOBE

PALEOLITIK – STAREJŠA KAMENA DOBA (2 MILIJ. – 10 000 P. N. ŠT.)

- lov, nabiralništvo !!!

-
- koze
 - bizone
 - mamute
 - jelene
 - gozne sadeže...

Ljudje so se največ prehranjevali tudi z mrhovino: ostankov že ubitih živali.

- iznajdba puščice, loka
- iznajdba ognja
- prebivali v jamah, šotorih
- neandertalec (izrazit jamski prebivalec)

Prebivališča so si gradili iz naravnih materialov...)

MEZOLITIK – SREDNJA KAMENA DOBA (10 000 – 6000 P. N. ŠT.)

- konec ledenih dob (topilo – veliko vode)
- razvil se je ribolov (čolni deblaki, harpune...)
- še vedno lov in nabiralništvo
- udomačitev psa

DRUŽBENO ŽIVLJENJE V PALEOLITIKU IN MEZOLITIKU

HORDE – skupina ljudi, ki jih je povezoval lov

Ljudje so poznali družino, vendar še brez obveznosti. Partnerja sta se zlahka razšla in imela druge partnerje. Otroci upoštevani po materi (matriarharnost) Več vloge so imele matere (plodnost, materinstvo, vloga očeta jim ni bila znana) (Venere, na jamah poslikane breje živali)

Več družin – ROD ALI KLAN (100 ljudi) Rodove ali klane je povezovalo krvno sorodstvo in delo. Vodil jih je rodovni poglavar

Več rodov – PLEME (1000 ljudi) vodil jih je plemski poglavar in plemška skupščina odraslih mož ki so skrbeli za :

- razdelitev dela
- daritve bogovom
- razrešitev sporov
- RODOVNO – PLEMSKA DRUŽBENA UREDITEV
- VSI ENAKOPRAVNI!!! NI BILO DRUŽBENIH RAZLIK!!!

TOTEM – Sveta žival ali rastlina v katero so ljudje varovali kot da je njihov prednik in zaščitnik, varovali so tudi, da imajo ljudje lastnosti tega zavetnika.

Totemizem ni imel samo družbeni ampak tudi verski pomen.

Preko tega je bil razvit tudi TABU, da se svete živali ali rastline ne sme pobijati.

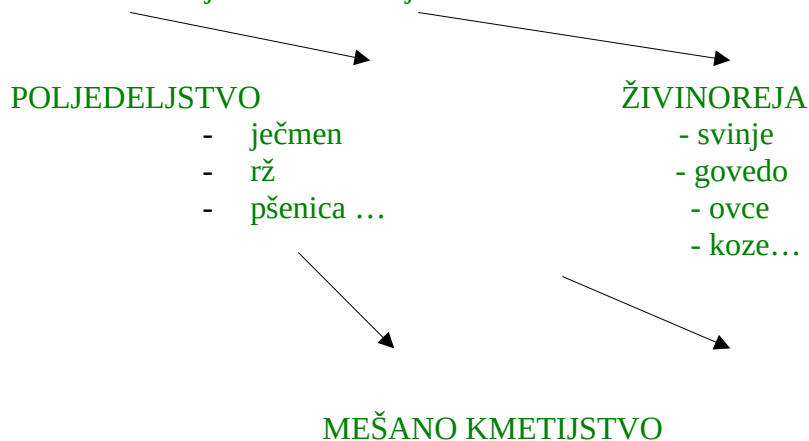
Otroke so sprejemali v svet odraslosti z iniciacijskimi obredi.

NEOLITIK – MLAJŠA KAMENA DOBA (6000 – 3500 P.N.ŠT.)

8000 P. N. ŠT. – neolitska revolucija na Bližnjem Vzhodu (ob reki Evfrat in Tigris) Rodovitni polmesec!!!

Zmanjšala se je količina padavin, povečalo število prebivalcev. Ljudje se z lovom in nabiralništvom niso mogli več ukvarjat (hrana je bila ali pa je pač ni bilo).

V Neolitiku se je razvilo kmetijstvo

Kmetijske površine so bile predvsem v bližini bivališč.

Izdelava orodja in orožja še vedno iz kosti, lesa in kamna. Spremenila se je samo tehnika (tehnika brušenja) (sekire, tesače, motike...)

Razvile so se tudi obrti:

- keramična
- predilska
- tkalska

Ljudje se začnejo stalno naseljevati. Nastanejo vasi (bila so podobna mestom). Hiše so bile zgrajene iz naravnih materialov, ki jim jih je nudila narava.

DRUŽBA

V tem času je bila družbena delitev po spolu.

ŽENSKE so predle, tkale, izdelovale lončene stvari

MOŠKI so redili govedo, tesarili, brusili kamnito orodje...

Ljudje so dobili tudi občutek za lastništvo – ker je bilo preživetje odvisno od dela (poljedelstva)

Prevladalo je predvsem skupno lastništvo (vasi, družina)

KOVINSKE DOBE

BAKRENA DOBA (8000 P.N. ŠT - 4000 P. N. ŠT.)

Začetek: Anatolija

- izdelava sekir, igel, nakita...
- tehnika obdelave še iz kamene dobe (tolčenje) kasneje spoznali taljenje v pečeh

BRONASTA DOBA (4000 – 2000)

- baker + 20-30% kositra
- Razvile so se visoke civilizacije (Stari vzhod) – drugod prazgodovinske kulture

EVROPA:

- Zgodnja kovinska doba
- Srednja kovinska doba (kultura žarnih grobišč)
- Pozna kovinska doba

ŽELEZNA DOBA (4000 – 1000)

V Evropi delimo:

Halštatsko obdobje (1000 – 450)

Latensko obdobje (po 450)

- nosilci so bili Kelti
- uporaba železa se še bolj razširi

ZAČETKI URBANIZACIJE

Ker sta predelava in pridelava kovin potrebovala določeno izobrazbo so se razvili različni poklici:

- kovači
- talilci
- rudarji

Zahtevno delo in večanje prebivalstva pripeljejo do družbenega delitve dela – nastajajo novi poklici.

- nastajajo tudi mesta (stanovanjske in rokodelske četrti, tržni prostor)

Začetki trgovine (menjava blago za blago)

V 7. stol. Lidijci – denar pri nas ga v tem času še ni bilo.

Prišlo je tudi do premoženjske razslojevitve

- od sloja podrejenih se je izločil bogati vodilni sloj, ti sloji so obogateli predvsem z nadzorom rudnikov, obrtnih delavnic, trgovine...

- Plemstvo je imelo ugled in moč
- Največjo politično in gospodarsko moč so imeli knezi (kažejo grobni dodatki, ostanki utrjenih knežjih oporišč)
- V tem času so se plemena razvila v plemenske zveze ta pa v ljudstva
- Oče je postal bolj pomemben (zaradi telesnih razlik, ukvarjanj)